

Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi

Başvuru/Received: 14.01.2018 Kabul/Accepted: 03.06.2018

Türkçe Etkinliklerinin Anasınıfına Devam Eden Çocukların Gelişimlerine Etkisinin İncelenmesi

Arzu ERGİŞİ BİRGÜL¹ Aysel KÖKSAL AKYOL²

¹Dr., Yargıtay Başkanlığı Eğitim Müdürlüğü, arzuergisi@uludag.edu.tr

²Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimler Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü, koksalsayel@gmail.com

ÖZET

Bu araştırma, Türkçe etkinliklerinin anasınıfına devam eden çocukların gelişim alanlarına etkisini incelemek amacı ile yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2013-2014 eğitim öğretim yılında Ankara il merkezinde bulunan, Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi ilköğretim okullarının anasınıflarına devam eden ve normal gelişim gösteren 52 çocuk oluşturmuştur. Araştırmada, "Kişisel Bilgi Formu" ve çocukların motor, alıcı ve ifade edici, akademik/bilişsel, sosyal/duygusal ve günlük yaşam becerilerini değerlendirmek için "Brigance Erken Gelişim Envanteri II" kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubundaki çocuklara ön testleri yapıldıktan sonra deney grubundaki çocuklara araştırmacılar tarafından hazırlanan "Türkçe Etkinlikleri" üç ay süre ile uygulanmıştır. Eğitim programının bitiminde son testler yapılmıştır. Son testin uygulanmasından bir ay sonra deney grubuna kalıcılık testi uygulanmıştır. Elde edilen veriler, normal dağılım gösterdiği için "t testi" ve "Anova" ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda grup*ölçüm ortak etkisinin önemli olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, Türkçe etkinliği, gelişim.

Examination of the Effect of Turkish Activities on Development of Children Attending to Nursery Class

ABSTRACT

The aim of this study was to examine the effect of Turkish activities on development of children attending to nursery class. The study group was comprised of children, normal developmental course, attending to the nursery classes of official primary schools of Ankara Provincial National Education Directorate during 2013-2014 educational year. Total 52 children were involved in the study group. In research, the "General Information Form" and the "Brigance Early Childhood Developmental Inventory II" were used to assess the motor, receptive and expressive, academic/cognitive, social/emotional, and daily life skills of children. After the pre-tests of the children in the experimental and control groups, the "Turkish Activities" prepared by the researchers for the children in the experimental group were applied for three months. The final tests were done at the end of the training program. One month after the last test was applied, the retention test was applied to the test group. Due to the obtained results were showed normal distributions data were evaluated with "t-test" and "Anova". As a result of research, it was seen that the collective effect of group*measurement was important in the result of the research.

Key Words: Preschool education, Turkish activity, development.

GİRİŞ

Gelişim sürecinde her birey, sıklıkla yeni durumlarla karşı karşıya kalmakta, uyum sağlaması gereken değişikliklerle baş etmek zorunda olmaktadır. Bu süreçte bireyin kendini iyi ifade etmesi, dili iyi kullanabilmesi, yaratıcı, özgüvenli, araştırmacı olması, problemlere karşı çeşitli çözüm yolları sunması, sunulan çözüm yollarından uygun olanı seçmesi ve çevresiyle iyi ilişkiler kurabilmesi önemli görülmektedir. Gelişimin hızlı olduğu okul öncesi dönemde alınan eğitimin çocukların ilerideki yaşamlarını olumlu yönde etkilediği bilinmektedir (Aral 2000). Okul öncesi dönem; çocuğun çevresini tanımaya başladığı, araştırma yaptığı, problem çözme becerisi kazandığı, toplumun kültürel yapısına uyum sağladığı bir dönemdir (Charles 2000, Arı 2003, Gönen vd., 2010). Okul öncesi eğitim, çocuğun ilkokula geçme aşamasında önemli bir rol oynamaktadır (Aral vd., 2008, Oktay 2001, Orçun 2008, Ahmetoğlu 2009). Çocukların motor, alıcı-ifade edici dil, bilişsel, sosyal-duygusal gelişimleri ile günlük yaşam becerilerinin küçük yaşlardan itibaren önemli

olduğu bilinmekte ve okul öncesi dönemde uygulanan eğitim programları ile çocukların çok yönlü gelişimi desteklenmektedir (Arthur 2001).

Okul öncesi eğitim programı kapsamında gün içerisinde uygulanmakta olan etkinliklerden biri Türkçe etkinlikleridir (Zembat ve Yurtsever 2002, Aral vd., 2008, Anonim 2013). Türkçe etkinlikleri çocukların yeni kelimeler öğrenmelerine, sözcükleri doğru ve yerinde kullanabilmelerine, kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı kazanmalarına, çocukların okuma yazmaya geçmeden önce sözdizimi ve dilbilgisi kurallarına uygun konuşabilmelerini yardımcı olmaktadır (Sever 2003, Köksal Akyol ve Ergişi 2009). Ayrıca, çocuğun yaşlılarıyla ilişkiler kurması, kendini toplum önünde ifade etmesi, kendisini başkasının yerine koyabilmesi ve gerektiğinde grup halinde çalışabilmesi gibi sosyal ve duygusal becerilerini, problem çözme, farklı çözüm yolları önererek en uygun olanına karar verme, soru sorma, muhakeme etme gibi bilişsel becerilerini desteklemektedir. Okul öncesi dönemde uygulanan Türkçe etkinlikleri, çocukların kendilerini sözel olarak ifade etmelerini ve dil gelişimlerini desteklemesi açısından oldukça önemlidir. Dile ilişkin becerilerin kazanılması çocukların tüm gelişim alanlarında oldukça etkili olmaktadır (Albayrak 2000, Erdemir 2001, Yazıcı 2002, Girgin 2003, Tüfekçioğlu 2008, Gönen 2010, Gönen vd., 2010).

Türkiye’de, çocuklara uygulanan dil etkinliklerinin hangi gelişim alanları üzerinde etkili olduğunu belirlemeye yönelik çalışmaların yapıldığı görülmüştür. Yapılan bu çalışmalarda, materyallerle desteklenen etkinliklerin çocukların dil, bilişsel ve sosyal gelişimlerini desteklediği belirlenmiştir. (Taner ve Başal 2005, Şimşek Bekir ve Temel 2004, Çakmak ve Yılmaz 2009, Gönen vd., 2010). Yurt dışında yapılan araştırmalar incelendiğinde, anasınıfına devam eden çocuklara uygulanan dil etkinliklerinin onların kendilerini ifade etmelerini güçlendirdiği, okuma-yazma becerilerini geliştirdiği, daha erken okuma becerilerini kazandıkları ve dil gelişimlerinin desteklediği sonuçlarına ulaşılmıştır (Jonston 1977, Lundberg, Frostand and Petersen 1988, Kierman ve Swisher 1990, Farrar, Friendand and Farbes 1993, Lorch, Milichand and Sanchez 1998, Wolfgang, Stannard and Jones 2003). Yine yurt dışında yapılan başka bir çalışmada çocuklara sunulan dil materyalleriyle konuşma güclüğü gösteren çocukların kendilerini ifade etme becerilerini geliştirdiği belirlenmiştir (Stadler and Ward, 2005). Görüldüğü gibi gerek yurt dışında gerekse Türkiye’de dil etkinlikleri ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Ancak farklı zamanlarda ve farklı ülkelerde yapılan araştırmaların büyük çoğunluğunda dil etkinlikleri ile diğer etkinlikler birleştirilerek bir çalışma yapılmadığı görülmektedir. Sadece dil etkinlikleri kullanılarak yapılan çalışmaların çoğunda da dil

gelişiminin ya da belirli gelişimlerin desteklenmesi amaçlanmıştır. Bununla beraber yapılan çalışmaların büyük çoğunluğunda hazır programlar kullanılmıştır. Bu durumlar göz önünde bulundurulduğunda, çocukların dikkatini çekecek etkinliklere yer verme, dil etkinlikleri uygulanırken sadece dinleme değil çocukların aktif olarak etkinlik içerisinde yer almaları sonucunda gelişimin daha hızlı olabileceği düşünülmüştür. Bu nedenle, çalışmanın sonucunun daha etkili olabilmesi için diğer çalışmalardan farklı olarak hazırlanan eğitim programlarında kullanılan Türkçe etkinliklerinde yer alan tüm öykü, şiir, bilmece, parmak oyunu ve tekerlemeler araştırmacı tarafından yazılmış, farklı öykü anlatma tekniklerinden yararlanılmıştır. Yine çalışmada hazırlanan program kapsamında tüm etkinlik alanlarının birleşimi ile oluşturulan Türkçe etkinliklerinin, gelişim alanlarının tamamını ne ölçüde destekleyeceği, hangi gelişim alanları üzerinde etkili olacağı merak edildiğinden “Türkçe etkinliklerinin anasınıfına devam eden çocukların gelişim alanlarına etkisini incelemek” amaçlanmış ve çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışma esnasında çocukların gelişimi bir bütün olarak düşünülmüş, okul öncesi eğitim programlarında yer alan diğer etkinlikler (matematik, oyun, müzik, dil etkinlikleri, aile katılım çalışmaları... gibi) ile Türkçe etkinlikleri birleştirilmiş ve Türkçe etkinliği ile bütünlük sağlayacak şekilde matematik becerilerini destekleyen, birebir etkinlikler içerisinde yer almayı sağlayarak hem oyun oynarken eğlendiren hem de problem çözme, çözüm üretme gibi düşünmeyi yönelik becerilerin kazanımına destek olan, ince ve kalın motor kasların gelişimini sağlayan, kendini ifade etme, ritmik hareketleri yapma, yaşlıları ile iletişime geçme gibi dil gelişimine ve sosyal/duygusal gelişime yardımcı olan etkinlikler hazırlanmış, somut materyallerle desteklenerek bir bütün olarak kullanılmıştır.

Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığı’nda uygulanmakta olan okul öncesi eğitim programında Türkçe etkinlikleri yer almakla birlikte, genellikle öğretmenlerin bu etkinlikleri etkin bir şekilde planlayıp uygulamadıkları dikkati çekmektedir. Ancak, Türkçe etkinlikleri kapsamında yer alan öykü anlatma, öykü tamamlama, öykü oluşturma, parmak oyunu, tekerleme ve bilmece gibi etkinliklerin farklı tekniklerle ve araçlarla yaratıcı bir şekilde sunulmasının çocukların çok yönlü gelişimini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Bu çalışma kapsamında, Türkçe etkinliklerinin anasınıfına devam eden çocukların motor, bilişsel, dil, sosyal-duygusal gelişim ve günlük yaşam becerilerine etkisi incelenmiştir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın Deseni: Türkçe etkinliklerinin anasınıfına devam eden çocukların gelişimlerine etkisinin incelenmesi amacıyla “ön test-son test-kalıcılık testi kontrol gruplu deneysel desen” kullanılmıştır.

Çalışma Grubu: Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara il merkezi Altındağ ilçesinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi ilköğretim okullarının bünyesinde bulunan ve anasınıflarına devam eden 60-69 aylık çocuklar oluşturmaktadır. Araştırmada kontrol grubundaki çocukların dolaylı olarak da olsa uygulanan Türkçe Etkinliklerinden etkileneceği düşünülerek deney grubu ve kontrol grubunu oluşturan çocuklar farklı okullardan seçilmiştir. Deney ve kontrol grupları tesadüfi olarak belirlenmiştir. Deney grubunda 26, kontrol grubunda ise 26 çocuk olmak üzere toplam 52 çocuk bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırma grubuna dâhil edilen çocukların tamamı alt sosyoekonomik düzey göz önünde bulundurularak oluşturulmuştur. Deney grubunu oluşturan çocukların 15’i erkek, 11’i kız ve kontrol grubunda 12’si erkek, 14’ü ise kızdır. Ailedeki çocuk sayısı incelendiğinde deney grubundaki çocukların 5’inin kardeşi yoktur, 7’sinin bir kardeşi, 14’ünde iki kardeşi vardır; kontrol grubundaki çocukların ise 3’ünün kardeşi yokken, 12’sinin bir kardeşi, 11’inin iki kardeşi bulunmaktadır. Kuruma devam süresi açısından deney grubunda çocukların 5’i altı ay ve altı, 11’i yedi-on iki ay arası, 10’u on üç ay ve üstü sürede; kontrol grubunda çocukların 1’i altı ay ve altı, 14’ü yedi-on iki ay, 11’i on üç ay ve üstü sürede anaokuluna devam etmektedir.

Veri Toplama Araçları: Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu ile Brigance Erken Gelişim Envanteri II kullanılmıştır.

Brigance Erken Gelişim Envanteri II; doğumdan başlayarak yedi yaşa kadar olan çocukların tüm gelişim alanlarını değerlendirmek amacıyla Brigance (2004) tarafından geliştirilmiş ve Aral vd. (2008) tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Brigance Erken Gelişim Envanteri II, motor beceriler, alıcı ve ifade edici dil gelişimi, akademik/bilişsel gelişim, günlük yaşam becerileri ve sosyal/duygusal gelişim olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. Brigance Erken Gelişim Envanteri II, 600 maddeden oluşmakta, envanterin değerlendirilmesinde cevaplar 1 ve 0 olarak puanlanmaktadır. Her alt boyutta belirtilen cevaplara verilen puan miktarı birbirinden farklıdır. Her alt boyutta bulunan maddelere verilen doğru cevaplar sayılmakta ve her bir alt boyut için puanlar hesaplanmaktadır. Alt boyutlardan elde edilen puanlar toplanarak Brigance Erken Gelişim Envanteri II toplam puanı elde edilmektedir. Envanter çocuklara takvim yaşlarının bir yıl öncesinden başlanarak uygulanmaktadır. Çocuklar sorulan

sorulara üst üste beklenen cevabı vermediklerinde uygulama sonlandırılmaktadır (Motor beceriler 3 yanlış, alıcı ve ifade edici dil 5 yanlış, akademik/bilişsel 2 yanlış, günlük yaşam becerileri 4 yanlış ve sosyal/duygusal 3 yanlış). Uygulama sırasında bazı maddelerin gözlenmesi zaman aldığı için bu maddelere ilişkin yanıtlar, anne, baba, bakıcı, öğretmen vb. gibi çocuğu yakından tanıyan kişilerden alınmaktadır. Envanterin uygulanması çocuğun yaşına bağlı olarak 20-55 dakika arasında sürmektedir.

Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması Aral vd. (2008) tarafından Milli Eğitim Bakanlığına bağlı, Ankara ili Yenimahalle ilçesinde alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeyde bulunan ilköğretim okullarının anasınıflarına devam eden altı yaş grubu 464çocuk üzerinde yürütülmüştür. Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin geçerlik çalışması yapılırken ilk aşamada, envanterin Türkçe'ye uyarlaması yapılmıştır. Bu amaçla İngilizce konusunda uzman olan iki kişi envanteri Türkçe'ye çevirmiştir. Geri çevir tekniği ile çevirisi yapılan envanter İngilizceye çevrilip orijinal ifadelerle karşılaştırılarak ifade birlikleri incelenmiştir. Türk Dili Uzmanı tarafından incelenen envanterde gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Envanterde yer alan maddelerin ve resimlerin kültüre uygunluğunu belirlemek üzere beş çocuk gelişimi uzmanının görüşü alınmış; görüşler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. 60 ile72 aylık yirmi çocuk ile bir çalışma yapılmış ve çocukların envanterde yer alan resimleri ve soruları anladıkları belirlenmiştir. Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin geçerlik çalışmasında, alt boyutlara ait betimsel istatistiklerde toplam puan ortalamasının 406,14 olduğu, alt boyut puan ortalamalarının 41,39 (sosyal duygusal) ile 147.48 (alıcı ve ifade edici dil) arasında değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Motor beceriler, akademik/bilişsel gelişim, günlük yaşam becerileri ve Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin toplam puan ortalamasının çarpıklık katsayısının +1 ile -1 arasında olduğu saptanmıştır. Motor beceriler, dil gelişimi, günlük yaşam becerileri ve sosyal/duygusal gelişim alt boyutlarında ortalamaların çok yüksek olduğu ve bu boyutlarda dağılımın sola çarpıklık gösterdiği ortaya konulmuştur. Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin toplam puanı ile alt boyut puanları arasında ,489 ile ,952 arasında değişen pozitif yönde anlamlı bir ilişki ($p<,01$) olduğu, Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin tüm alt boyutları arasında ise ,325 ile ,602 arasında değişen pozitif yönde anlamlı bir ilişki ($p<,01$) olduğu görülmüştür. Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin güvenilirlik çalışmasında, iç tutarlılık için Kuder Richardson 20 değeri hesaplanmış, envanter ve alt boyutları için KR-20 değerinin ,67 ile ,98 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Ölçeğe, test-tekrar test yöntemi uygulanmış, iki ölçüm arasındaki korelasyon, Pearson Momentler Çarpım

Korelasyon tekniği ile hesaplanarak korelasyon değerinin envanterin alt boyutlar için ,72-,96 arasında değiştiği, envanter toplamında ise korelasyon değerinin ,93 olduğu belirlenmiştir. Envanterin ölçüt geçerliliği çalışması için benzer ölçek olarak Ankara Gelişim Tarama Envanteri II kullanılmıştır. Envanter alt boyutlarına ait puanların ,123-,478 arasında değiştiği tespit edilmiş olup bu puan değerleri ile pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu ($p<,05$, $p<,01$) belirlenmiştir. Testte yer alan soruların özellik bakımından bireyleri ne derece değerlendirdiğini belirlemek amacıyla alt ve üst %27'lik grupların madde cevaplarının karşılaştırılmasına dayalı madde analizi yapılmış ve envanterin beş alt boyutunda yer alan maddelerin ayırt etme gücünün çoğunlukla yüksek olduğu belirlenmiştir (Aral vd., 2008).

Türkçe etkinliklerinin planlanması ve uygulanması: Türkçe etkinlikleri hazırlanırken Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı'ndan yararlanılmıştır. Çocukların gelişim alanlarını desteklemeye yönelik kazanım ve göstergeler belirlenmiştir. Çocukların tüm gelişim alanlarına yönelik belirlenen kazanım ve göstergeler doğrultusunda üç ay süre ile haftada üç defa uygulanmak üzere Türkçe etkinlikleri hazırlanmıştır. Eğitim programı hazırlanırken çocukların ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmuştur. Çocukların kendilerini rahatlıkla ifade edecekleri, problem çözme becerilerini geliştirecekleri, grup halinde çalışabilecekleri, yaratıcılıklarını destekleyecekleri, bedensel hareketlerle etkinlik sürecinde yer alacakları etkinliklere yer verilmiştir. Etkinlikler içerisinde yer alan bilmece, tekerleme, şiir, parmak oyunu, öyküler ve etkinlikler sırasında kullanılacak tüm materyaller araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Bu materyaller ile çocukların dikkatini çekme, kendilerini etkinlik içinde hissetme, duygu ve düşüncelerini rahatlıkla ifade etme gibi çocukların gelişimini destekleyen unsurlar amaçlanmıştır. Eğitim programı eğitim alanında uzman olan on kişinin görüşüne sunulmuştur. Uzmanların eğitim programı üzerinde yaptıkları eleştiriler ve öneriler dikkate alınarak gerekli düzeltmeler yapılmış ve programa son şekli verilmiştir. Araştırma öncesinde anasınıfında uygulanan Türkçe etkinlikleri üç defa gözlemlenmiş ve etkinliğin işleyişi hakkında bilgi edinilmiştir. Çocukların gelişimlerini değerlendirmek amacıyla deney ve kontrol grubundaki çocuklara “Brigance Erken Gelişim Envanteri II” ön test olarak uygulanmıştır. Ön testler uygulandıktan sonra 3 Ekim 2013-12 Ocak 2014 tarihleri arasında deney grubuna “Türkçe Etkinlikleri” uygulanmıştır. Deney grubundaki çocuklar, Türkçe Etkinlikleri uygulanmadığı zamanlarda Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı'na yönelik eğitimlerine devam etmişlerdir. Kontrol grubundaki çocuklar ise Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı doğrultusunda eğitimlerini sürdürmüşlerdir. Türkçe etkinliklerinin

uygulanması tamamlandıktan sonra deney ve kontrol gruplarına Brigance Erken Gelişim Envanteri II son test olarak uygulanmıştır. Uygulanan Türkçe etkinliklerinin kalıcı olup olmadığının belirlenmesi amacıyla son testlerin uygulanmasından bir ay sonra, deney grubundaki ön test-son test uygulanan tüm çocuklara Brigance Erken Gelişim Envanteri II uygulanmıştır.

Verilerin Analizi: Brigance Erken Gelişim Envanteri II ile toplanan verilerin analizinde; araştırmanın amaçlarını test etmek için parametrik ve parametrik olmayan analizlerin kullanılıp kullanılmayacağı normallik testi sonuçlarına göre belirlenmiştir. Çocukların Brigance Erken Gelişim Envanteri II'den aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediği çalışma grubunun sayı olarak elliden fazla (26 deney grubu-26 kontrol grubu toplam 52) olması nedeniyle Kolmogorov-Smirnov Testi ile incelenmiştir. Kolmogorov-Smirnov Testi sonucunda anlamlı çıkması çocukların Brigance Erken Gelişim Envanteri II'den aldıkları puanların normal dağılım göstermediğini ifade etmektedir (Büyüköztürk 2013).

Deney ve kontrol grubundaki çocukların Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin Motor Gelişim alt boyutundan aldıkları son test puanlarının ve kontrol grubu Sosyal/Duygusal gelişim alt boyutlarına ait son test puanlarının normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Lehmann (1998), Green vd. (2005) ve Büyüköztürk'e (2013)'e göre, nanparametrik ve parametrik sonuçlarda farklı analiz teknikleri kullanılmaktadır. Parametrik ölçümlerde kullanılan t-testi ve varyans analizi gibi istatistikler oldukça etkili testlerdir. Karşılaştırılan grupların büyüklüklerinin 15'e eşit veya 15'ten daha yüksek olması (deney grubu 26-kontrol grubu 26), elde edilen test puanlarının normalden aşırı bir şekilde (uçlarda) sapma göstermemesi durumunda hesaplanan p değerlerinin çok fazla etkilenmeyeceği ve parametrik sonuçlarla analizler yapılarak elde edilen sonuçların doğru olacağı ifade edilmektedir. Green vd. (2005)'e göre normallik testi yapılan çalışmalarda elde edilen p değerleri $p < ,05$ 'in altında olmasına rağmen $p < ,05$ 'e yakın bir sonuç elde ediliyorsa (deney grubu motor gelişim son test ,049, kontrol grubu son test ,045 ve Sosyal/Duygusal Gelişim kontrol grubu son test ,041) normallik testi nanparametrik görünen bir sonuç parametrik verilerle değerlendirilebilmektedir. Yine Ural ve Kılıç'a (2013) göre normallik testi sonucunda p değeri $p < ,05$ 'in altında ve önemli ölçüde sapma göstermiyorsa parametrik ölçümlerle değerlendirme ve analizler yapılmasında sakınca bulunmamaktadır. Yapılan çalışmada, deney ve kontrol grubunun Motor Gelişim son test puanı ile kontrol grubunun Sosyal/Duygusal Gelişim son test puanlarının dağılımlarının $p < ,05$ 'ten küçük olmasına karşın, normalden çok manidar şekilde bir sapma göstermediği saptanmıştır.

Sonuç olarak, yapılan çalışmada normallik sayılısının yaklaşık olarak tüm gruplarda sağlandığı kabul edilmiştir. Bu nedenle Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin Motor Gelişim, Alıcı ve İfade Edici Dil Gelişimi, Akademik/Bilişsel Gelişim, Günlük Yaşam Becerileri, Sosyal/Duygusal Gelişim alt boyutlarından ve Brigance Erken Gelişim Envanteri II toplamından elde edilen puanlar parametrik istatistikler ile değerlendirilmiştir (Büyüköztürk 2013, Ural ve Kılıç 2013). Bu doğrultuda, deney ve kontrol grubundaki çocukların Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin Motor Beceriler, Alıcı ve İfade Edici Dil Gelişimi, Akademik/Bilişsel Gelişim, Günlük Yaşam Becerileri, Sosyal/Duygusal Gelişim alt boyutları ile Brigance Gelişim Envanteri II toplam puanına ait ön test puan ortalamaları arasındaki farkların anlamlılığı t testi ile analiz edilmiştir. Deney ve kontrol grubundaki çocukların Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin Motor Beceriler, Alıcı ve İfade Edici Dil Gelişimi, Akademik/Bilişsel Gelişim, Günlük Yaşam Becerileri, Sosyal/Duygusal Gelişim alt boyutları ile Brigance Gelişim Envanteri II toplam puanına ait ön test ve son test puan ortalamaları arasındaki farklılık iki faktörlü ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Deney ve kontrol grubundaki çocukların Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin Motor Beceriler, Alıcı ve İfade Edici Dil Gelişimi, Akademik/Bilişsel Gelişim, Günlük Yaşam Becerileri, Sosyal/Duygusal Gelişim alt boyutları ile Brigance Gelişim Envanteri II toplam puanına ait son test ve kalıcılık testi puan ortalamaları arasındaki farklılık t testi ile analiz edilmiştir.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Araştırmada elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve literatür verileri kullanılarak tartışılmıştır.

Araştırma sonucunda, deney ve kontrol grubundaki çocukların, uygulanan envanterin motor gelişim, alıcı ve ifade edici dil gelişimi, akademik/bilişsel gelişim, günlük yaşam becerileri ve sosyal/duygusal gelişim alt boyutları ile envanterin toplamından aldıkları ön test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Bu durum çocukların envanterin alt boyutlarından ve toplamından aldıkları ön test puanlarının gruplardan bağımsız olduğunu, grupların ilk başta ölçülen değişkenler açısından eşit olduğunu göstermektedir.

Tablo 1: Deney ve kontrol grubundaki çocukların Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin Motor Gelişim alt boyutuna ait ön test ve son test puan ortalamaları, standart sapmaları ve puan ortalamalarına ilişkin ANOVA sonuçları

GRUP	N	ÖN TEST		SON TEST		
		X	S	X	S	
Deney	26	46,40	7,81	56,60	24,87	
Kontrol	26	45,62	8,45	55,71	12,26	
VARYANS KAYNAĞI	KT	Sd	KO	F	P	η^2
Gruplar arası	238,245	51	73,465			
Grup (Deney/Kontrol)	3179,087	1	3179,087	2,720	,091	,95
Hata	5348,788	50	1069,696			
Gruplar içi	120867,500	52	9257,31			
Ölçüm (Ön test/Son test)	98646,240	1	98646,240	323,503	,000	,98
Grup*Ölçüm	599,075	1	113,458	105,113	,000	,96
Hata	155,843	50	57,169			
Toplam	837,032	52	478,811			

Tablo 1’de, deneysel işlemin etkisiyle ilgili olarak grup*ölçüm ortak etkileşimi incelendiğinde, çocukların motor gelişim alt boyutuna ait test sonuçlarının da grup*ölçüm ortak etkisinin anlamlı olduğu görülmektedir [$F(1,50)=105,113$, $p<,01$, $\eta^2=,96$]. Bu durum, Türkçe etkinliklerinin çocukların motor becerileri üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Türkçe etkinlikleri sırasında çocukların motor gelişimini desteklemeye yönelik yapılan parmak oyunları, çocuklara resim yaptırılarak orijinal öykü oluşturma şeklinde yapılan etkinlikler, birçok materyal kullanımı çocukların küçük ve büyük kas-motor becerilerini desteklemektedir. Tüfekçioğlu (2008), okul öncesi dönem çocuklarında motor gelişimi destekleyen programların çocukların denge ve çabukluk üzerine etkisini incelemiş ve eğitim programlarının içerisinde yer verilen aktivitelerin çocukların motor gelişimini olumlu yönde desteklediği sonucuna ulaşmıştır. Veziroğlu ve Gönen (2012), okul öncesi dönemde uygulanan eğitim programlarında kullanılan resimli öykü kitaplarının çocukların motor gelişimini desteklediği sonucuna ulaşmışlardır. Çocuk vd. (2013)’nin yaptığı başka bir çalışmada ise, okul öncesi kurumlarında uygulanan Türkçe etkinliklerinin çocukların motor gelişimini desteklediğini tespit edilmiştir. Bu çalışma sonucunda da Türkçe etkinliklerinin çocukların motor gelişimini desteklediği belirlenmiştir.

Tablo 2: Deney ve kontrol grubundaki çocukların Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin Alıcı ve İfade Edici Dil alt boyutuna ait ön test ve son test puan ortalamaları, standart sapmaları ve puan ortalamalarına ilişkin ANOVA sonuçları

GRUP	N	ÖN TEST		SON TEST		
		X	S	X	S	
Deney	26	58,50	9,33	65,00	13,45	
Kontrol	26	44,10	6,13	53,32	9,18	
VARYANS KAYNAĞI	KT	Sd	KO	F	P	η^2
Gruplar arası	385,231	51	44,178			
Grup (Deney/Kontrol)	142,231	1	142,231	1,395	,000	,205
Hata	5097,346	50	113,934			
Gruplar içi	5797,500	52	1220,111			
Ölçüm (Ön test/Son test)	1424,192	1	1424,192	89,967	,000	,104
Grup*Ölçüm	524,192	1	216,766	91,967	,000	,158
Hata	164,654	50	67,293			
Toplam	909,423	52	764,317			

Tablo 2’de, deneysel işlemin etkisiyle ilgili olarak grup*ölçüm ortak etkileşimi incelendiğinde, çocukların alıcı ve ifade edici dil alt boyutuna ait test sonuçlarının da grup*ölçüm ortak etkisinin anlamlı olduğu saptanmıştır [$F(1,50)=91,967$, $p<,01$, $\eta^2=,158$]. Bu bulgu, Türkçe etkinliklerinin çocukların alıcı ve ifade edici dil gelişimi üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Türkçe etkinlikleri okul öncesi eğitimde sıklıkla yer verilen bir etkinlik türüdür. Bu etkinlikte farklı tekniklerin kullanılması çocuklarında büyük ilgisini çekmektedir. Türkçe etkinliklerinin amacı; çocukların Türkçeyi düzgün kullanmasını, sesleri çıkarabilmesini, farklı sözdizimsel yapıları anlamasını ve kullanmasını, dinleme becerilerini kazanmasını, duygu ve düşüncelerini sözel ve sözel olmayan yollarla ifade etmesini, ses tonunu ayarlamasını ve sözcükleri doğru üretmesini sağlamaktır (Çocuk vd., 2013). Türkçe etkinlikleri çocukların toplumda kendilerini ifade etmelerine yardımcı olmaktadır. Çocuklar gördüklerini ve öğrendiklerini resmetme, konu hakkında merak ettiklerini sorma, problemler ve olaylar karşısında yorum yapma, hikâye ve şiir oluşturma vb. etkinlikleri gerçekleştirmektedirler (Yurdadoğ 1995, McCollum 2000). Wolfgang vd. (2003) yaptıkları çalışmada okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hazırlanan görsel materyaller ve legolar ile çeşitli dil ve matematik etkinlikleri düzenlemiş ve çalışmanın sonucunda, hazırlanan görsel materyallerin dil gelişimi desteklediği ve çocukların ilerideki eğitim basamaklarında başarılı oldukları görülmüştür. Çakmak ve Yılmaz (2009),

okul öncesi dönemde çocuklara okuma yazma alışkanlıklarının kazandırılmasında etkili olan faktörler üzerine araştırma yapmışlardır. Çalışma sonucunda hem ailenin hem de okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerin çocuklara sundukları olanaklar ile çocukların dil gelişimini desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer çalışmada Şahin (2009), okul öncesi dönemde çocuklara sunulan farklı öykü tekniklerinin çocukların dil gelişimini desteklediği ve kendilerini daha rahat ifade ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Gönen ve ark. (2010), Türkçe etkinliklerinin çocukların dil gelişimi üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Veziroğlu ve Gönen (2012), Türkiye’deki resimli çocuk kitapları ile uygulanan dil etkinlik programının çocukların dil gelişimine etkisi üzerine bir çalışma yapmış ve çalışma sonunda hikâye kitaplarındaki resimli çocuk hikâyelerinin, dil gelişim alanını olumlu yönde etkilediğini tespit etmiştir. Bu nedenlerden dolayı deney grubunda yer alan çocukların üç ay süre ile verilen farklı teknik, yöntem ve araçlarla zenginleştirilmiş Türkçe etkinliklerinin çocukların dil gelişimi üzerinde olumlu etkilerinin olduğu söylenebilir.

Tablo 3: Deney ve kontrol grubundaki çocukların Brigance Erken Gelişim Envanteri II’nin Akademik/Bilişsel Gelişim alt boyutuna ait ön test ve son test puan ortalamaları, standart sapmaları ve puan ortalamalarına ilişkin ANOVA sonuçları

GRUP	N	ÖN TEST		SON TEST		
		X	S	X	S	
Deney	26	41,90	,793	48,14	,956	
Kontrol	26	40,03	,675	43,88	,895	
VARYANS KAYNAĞI	KT	Sd	KO	F	P	η^2
Gruplar arası	234,615	51	68,155			
Grup (Deney/Kontrol)	34,615	1	34,615	2,102	,000	,93
Hata	1696,038	50	339,241			
Gruplar içi	8279,000	52	7497,375			
Ölçüm (Ön test/Son test)	7480,038	1	7480,038	4,689	,000	,110
Grup*Ölçüm	509,158	1	168,511	102,293	,000	,127
Hata	155,843	50	78,113			
Toplam	743,773	52	7871,231			

Tablo 3, deneysel işlemin etkisiyle ilgili olarak grup*ölçüm ortak etkileşimi incelendiğinde çocukların Akademik/Bilişsel Gelişim alt boyutuna ait test sonuçlarının da grup*ölçüm ortak etkisinin anlamlı olduğu görülmektedir, [F(1,50)=102,293, $p<,01$, $\eta^2=,127$]. Bu sonuç, Türkçe etkinliklerinin çocukların Akademik/Bilişsel Gelişimi üzerinde etkili

olduğunu şeklinde yorumlanabilir. Türkçe etkinliklerinde kullanılan farklı teknikler; çocukların problem çözme becerisini desteklemekte, farklı çözüm yolları aramalarını sağlamakta ve çocukları düşünmeye, araştırmaya sevk etmektedir. Uyarıcı bir ortam, çocukta, yeni uyarımların oluşmasını kolaylaştırır. Türkçe etkinliklerinde yer alan öykülerde, öykünün kahramanı ya da kahramanları problemlerin çözümüne ulaşmak için farklı yollar kullanmakta, dolayısıyla çocuklar kendi öykülerini oluştururken gelişimleri desteklenmektedir. Öykü, şiir, parmak oyunu ve tekerlemeler çocukların dil gelişimini desteklerken diğer taraftan onların bilişsel gelişimlerine olumlu katkılar sağlamaktadır. Lorch vd. (1998) yaptıkları çalışmada, dil etkinliklerinde kullanılan öykü materyallerinin çocukların kendilerini ifade etme becerisi ve yaratıcılıkları üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda dil etkinlikleri sırasında öykü kitaplarının hazırlanması ve kullanılan materyallerin görsel anlamda çocukların yaşına uygun olması, çocukların öyküyü kavrama becerilerini, yaratıcılıklarını, bilişsel gelişimini ve problem çözme becerisini desteklediği sonucuna ulaşmışlardır. Altıparmak ve Öziş (2005)'te yaptıkları çalışmada, dil etkinlikleriyle çocukların matematiksel ispat ve muhakeme yetilerini kullanma becerilerini incelemiş ve çalışma sonucunda, okul öncesi dönemde çocuklara sunulan uyarıcıların bilişsel gelişimi olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmışlardır. Veziroğlu ve Gönen (2012), Türkçe etkinliklerinde yer verilen öykü ve dramatizasyonların çocukların problem çözme becerilerini geliştirdiği ve bilişsel gelişimi desteklediğini belirtmiştir.

Tablo 4: Deney ve kontrol grubundaki çocukların Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin Günlük Yaşam Becerileri alt boyutuna ait ön test ve son test puan ortalamaları, standart sapmaları ve puan ortalamalarına ilişkin ANOVA sonuçları

GRUP	N	ÖN TEST		SON TEST		
		X	S	X	S	
Deney	26	48,88	,971	53,53	1,06	
Kontrol	26	48,48	1,08	53,03	1,56	
VARYANS KAYNAĞI	KT	Sd	KO	F	P	η^2
Gruplar arası	163,568	51	49,315			
Grup (Deney/Kontrol)	142,231	1	142,231	1,405	,000	,108
Hata	5097,346	50	113,934			
Gruplar içi	5797,500	52	1220,111			
Ölçüm (Ön test/Son test)	1312,192	1	1312,192	83,112	,000	,105
Grup*Ölçüm	318,688	1	196,318	128,125	,000	,154
Hata	55,843	50	55,177			
Toplam	482,256	52	482,256			

Tablo 4’te, deneysel işlemin etkisiyle ilgili olarak grup*ölçüm ortak etkileşimi incelendiğinde çocukların Günlük Yaşam Becerileri alt boyutuna ait test sonuçlarının da grup*ölçüm ortak etkisinin anlamlı olduğu görülmektedir, $[F(1,50)=128,125, p<,01, \eta^2=,154]$. Bu bulgu, Türkçe etkinliklerinin çocukların günlük yaşam becerileri üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Türkçe etkinliklerinin olumlu özelliklerinden biride çocukların günlük yaşam becerilerini kazanmalarını sağlamaktır. Hazırlanan dil etkinliklerinde günlük yaşam becerilerine yer verilerek çocukların gün içerisinde bu alanda belirlenen kazanımların elde edilmesine yardımcı olunur. Yıldız Bıçakçı (2009) yaptığı çalışmada, okul öncesi dönemde uygulanan eğitim programının çocukların günlük yaşam becerilerini desteklediği sonucuna ulaşmıştır. Okul öncesi dönemde etkinliklerle pekiştirilen davranışlar ileride bireyin sürekli kullanacağı beceriler haline dönüşmektedir. Türkçe etkinliklerinde yer verilen pandomim yoluyla temel alışkanlıkların kazanılması, günlük hayatta bireyin yardımsız yapabileceği özbakım alışkanlıklarını en iyi şekilde gerçekleştirmesine katkı sağlamaktadır (Katz 1999, Çınar 2004, Çocuk vd., 2013).

Tablo 5: Deney ve kontrol grubundaki çocukların Brigance Erken Gelişim Envanteri II’nin Sosyal/Duygusal Gelişim alt boyutuna ait ön test ve son test puan ortalamaları, standart sapmaları ve puan ortalamalarına ilişkin ANOVA sonuçları

GRUP	N	ÖN TEST			SON TEST	
		X	S	X	S	
Deney	26	37,92	,276	40,07	2,20	
Kontrol	26	37,66	,733	39,96	2,28	
VARYANS KAYNAĞI	KT	Sd	KO	F	P	η^2
Gruplar arası	201,143	51	52,23			
Grup (Deney/Kontrol)	2105,134	1	2105,134	2,145	,094	,78
Hata	4845,605	50	1045,399			
Gruplar içi	6305,500	52	9257,31			
Ölçüm (Ön test/Son test)	8145,534	1	8145,534	83,503	,000	,104
Grup*Ölçüm	409,145	1	79,145	90,855	,000	,83
Hata	133,785	50	59,708			
Toplam	544,611	52	356,543			

Tablo 5 incelendiğinde, deneysel işlemin etkisiyle ilgili olarak grup*ölçüm ortak etkileşimi incelendiğinde çocukların Sosyal/Duygusal Gelişim alt boyutuna ait test sonuçlarının da grup*ölçüm ortak etkisinin anlamlı olduğu görülmektedir, [F(1,50)=90,855, p<,01, η^2 =,83]. Bu durum, Türkçe etkinliklerinin çocukların Sosyal/Duygusal Gelişim üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Ayvacı (2010), okul öncesi önemde çocukların sosyal gelişimlerinin öğrenmeyle nasıl ilişkili olabileceği üzerine bir çalışma yapmıştır. Çalışma sonucunda çocuklara sunulan eğitim programlarının çocukların sosyal gelişimlerini olumlu yönde desteklediği sonucuna ulaşmıştır. Aslanargun ve Tapan (2010) yaptıkları çalışmada, uygulanan dil etkinlikleri programının çocukların sosyal gelişimini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Uyanık ve Kandır (2010) yaptıkları çalışmada, çocuğun içinde bulunduğu çevrenin sosyal gelişimi açısından etkilerini incelemişlerdir. Çocuğun içinde bulunduğu çevrede çocuğa sunulan uyarıcıların ve çocuğun aldığı kaliteli eğitimin, çocuğun sosyal gelişimini desteklediği sonucuna ulaşmışlardır. Günindi (2011), okul öncesi eğitim kurumlarında verilen eğitimin çocukların sosyal gelişimini desteklediğini belirtmiştir.

Tablo 6: Deney ve kontrol grubundaki çocukların Brigance Erken Gelişim Envanteri II'nin Brigance Erken Gelişim Envanteri II toplamına ait ön test ve son test puan ortalamaları, standart sapmaları ve puan ortalamalarına ilişkin ANOVA sonuçları

GRUP	N	ÖN TEST			SON TEST	
		X	S	X	S	
Deney	26	156,13	9,88	179,89	16,56	
Kontrol	26	149,34	7,43	166,10	14,20	
VARYANS KAYNAĞI	KT	Sd	KO	F	P	η^2
Gruplar arası	135,466	51	41,18			
Grup (Deney/Kontrol)	3179,087	1	3179,087	2,972	,097	,128
Hata	5348,788	50	1069,696			
Gruplar içi	120867,500	52	9257,31			
Ölçüm (Ön test/Son test)	98646,240	1	98646,240	223,696	,000	,109
Grup*Ölçüm	512,056	1	85,263	84,415	,000	,98
Hata	155,843	50	57,169			
Toplam	713,199	52	356,543			

Tablo 6’da deneysel işlemin etkisiyle ilgili olarak grup*ölçüm ortak etkileşimi incelendiğinde çocukların toplama ait test sonuçlarının da grup*ölçüm ortak etkisinin anlamlı olduğu görülmektedir. [$F(1,50)=84,415$, $p<,01$, $\eta^2=,98$]. Bu bulgu, Türkçe etkinliklerine dayalı eğitim programının çocukların gelişimleri üzerinde etkili olduğunu şeklinde yorumlanabilir. Türkçe etkinlikleri sırasında kullanılan farklı teknikler, sunum şekli ve çocuklara kendilerini ifade etme imkânının verilmesi çocukların yaratıcılıklarının gelişmesine, ifade etme ve sözcük dağarcığının zenginleşmesine, sosyal anlamda kendini kabul ettirmesine imkânlar sağlamaktadır. Stadler ve Ward (2005), İngiltere’de okul öncesi eğitim alan normal gelişim gösteren ve dil problemi olan çocuklarla bir çalışma yapılmıştır. Çalışma sonucunda görsel materyallerle desteklenen dil eğitim programının dil problemi olan çocukların kendini ifade etme oranını %42 arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Şahin (2009), yaptığı çalışmada okul öncesi eğitim kurumunda masal anlatmada kullanılan farklı tekniklerin çocukların gelişim alanları üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Uyanık ve Kandir (2010), dil etkinliklerinin çocukların akademik beceriler üzerine etkisini incelemek amacıyla bir çalışma yapmış ve çalışma sonucunda dil etkinliklerinin çocukların akademik başarılarını etkilediğini tespit etmişlerdir. Bu çalışma sonucunda da, çocuklarla yapılan Türkçe etkinliklerinin çocukların gelişimleri üzerinde olumlu etki ettiği tespit edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma Türkçe etkinliklerinin anasınıfına devam eden çocukların gelişim alanlarına etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonucunda, motor gelişim, alıcı ve ifade edici dil gelişimi, akademik/bilişsel gelişim, günlük yaşam becerileri, sosyal/duygusal gelişim alt boyutları ve toplama ait test sonuçları incelendiğinde, grup*ölçüm ortak etkisinin önemli olduğu görülmüştür. Milli Eğitim Bakanlığı’nda uygulanmakta olan okul öncesi eğitim programında da öykü, şiir, parmak oyunları, tekerlemeler, bilmecelelerin yer aldığı Türkçe etkinlikleri bulunmaktadır. Bu etkinliklerin çocukların ilgileri ve gereksinimleri doğrultusunda gelişimlerinin desteklenmesine yönelik planlanması ve uygulanması gerekmektedir. Ancak uygulamaya bakıldığında diğer etkinliklerde olduğu gibi Türkçe etkinliklerinin de uygun bir şekilde planlanıp uygulanmadığı, genellikle kitaptan öykü okuma şeklinde yürütülen Türkçe etkinliklerinde çocukların gelişim özelliklerini desteklemekten uzak olduğu görülmektedir. Oysa bu çalışmada uygulanan Türkçe etkinliklerinde

yer alan tüm öykü, şiir, bilmece, parmak oyunu ve tekerlemeler araştırmacı tarafından yazılmış, farklı öykü anlatma tekniklerinden yararlanılmış, öykü tamamlama ve oluşturma çalışmalarına yer verilmiş, çocuklarla birlikte yeni şiir, bilmece, parmak oyunu ve tekerleme oluşturma çalışmaları yapılmıştır. Ayrıca, Türkçe etkinliğinin farklı materyallerle sunulması ve etkinlikte kullanılan tekniklerin çeşitliliği çocukların ilgisini çekmiştir. Bunların sonucunda da, yapılan bu araştırmada uygulanan Türkçe etkinliklerinin çocukların tüm gelişim alanlarını ve günlük yaşam becerilerinin gelişimini desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmacılara çeşitli önerilerde bulunulabilir; bu araştırmada Türkçe etkinliklerinin gelişim alanları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Okul öncesi eğitim programında yer alan diğer etkinliklerin gelişim alanları üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik çalışmalar yapılabilir. Türkçe etkinliklerinin yaratıcılık, problem çözme becerileri gibi farklı değişkenler üzerindeki etkilerini incelemeye yönelik araştırmalar planlanabilir. Araştırmada anasınıfına devam eden çocuklar ile çalışılmıştır. Daha küçük yaş gruplarında olan çocuklar ile de benzer araştırmalar planlanabilir.

Eğitimcilere çalıştıkları kurum vasıtası ile hizmet içi eğitim seminerleri düzenlenebilir (Özel kurumlar ya da Milli Eğitim Bakanlığı tarafından). Yine okul öncesi öğretmenleri hem Türkçe etkinlikleri hem de diğer etkinlikler ile ilgili çıkan yayınları takip ederek kendilerini geliştirebilirler.

Eğitimcilerin yanında ailelere de öneriler sunulabilir. Aileler, çocukları ile beraber yapabilecekleri, gelişimi destekleyici etkinlikler hazırlayabilirler. Okullarda aile katılım çalışmaları içerisinde yer alarak çocuklara çeşitli etkinlikler yaptırabilirler.

KAYNAKLAR

- Ahmetoğlu, E., 2009. *Sosyal gelişim. Erken çocukluk gelişimi ve eğitimi*. İstanbul: Kriter Yayınları.
- Albayrak, H., 2000. *Okuma yazma eğilimine hazırlık çalışmaları. Selçuk Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı*, Rehber Kitaplar Dizisi. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Altıparmak, K. ve Özış, T., 2005. Matematiksel ispat ve matematiksel muhakemenin gelişimi üzerine bir inceleme. *Ege Eğitim Dergisi*, 1(6), 25-37.

- Anonim, 2013. *Okul öncesi eğitim programı (36-72 aylık çocuklar için)*. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü. Ankara: Ya-Pa Yayınları.
- Aral, N., 2000. Çocuk gelişiminde oyunun önemi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 2(3), 121-150.
- Aral, N., Baran, G., Gürsoy, F., Köksal Akyol, A., Bütün Ayhan, A., Erdoğan, S. ve Yıldız Bıçakçı, M., 2008. Brigance erken gelişim envanteri II'nin altı yaş tük çocukları için uyarlama çalışması. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 33(353), 4-13.
- Arı, M., 2003. *Gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar. Türkiye'de erken çocukluk eğitimi ve kalitenin önemi*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Arthur, L. M., 2001. High quality early literacy programs. (Educating Children, Research). *Leonie Australian Journal of Early Childhood*, 26 (2), 41-53.
- Aslanargun, E. ve Tapan, F., 2010. Okul öncesi eğitim ve çocuklar üzerindeki etkileri. *Düzce Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(5), 32-45.
- Ayvacı, H., 2010. Okul öncesi dönem çocuklarının bilimsel süreç becerilerinin kullanma yeterliliklerini geliştirmeye yönelik bir pilot çalışma. *NEF EFME Dergisi*, 4(2), 2-11.
- Büyüköztürk, Ş., 2013. *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. İstatistik araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. Pegem Yayıncılık, 201 s., Ankara.
- Charles, C. M., 2000. *Öğretmenler için Piaget ilkeleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Çakmak, T. ve Yılmaz, B., 2009. Okul öncesi dönem çocuklarının okuma alışkanlığına hazırlık durumları üzerine bir araştırma: Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu Örneği, *Türk Kütüphaneciliği*, 3(2), 489-509.
- Çınar, E., 2004. *Resimli kitaplarla yapılan destekleyici eğitimin zihinsel özürlü çocukların dil gelişimine etkisinin incelenmesi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınları.
- Çocuk, E., Yelken, T., Aslantürk, İ. ve Güçlü, M., 2013. Okul öncesi eğitim programı dil alanı ile ilgili etkinliklerin uygulanmasına ilişkin okul öncesi öğretmen görüşlerinin belirlenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(7), 305-320.
- Erdemir, N., 2001. *12-30 Aylar arası Türk çocuklarının dil yapılarının anlamsal yönden incelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Farrar, J.M. Friend, M. J and Farbes, N. J., 1993. *Event knowledge and early language acquisition*. J. Child Long. Cambridge University Press, 198 p. Boston.

- Girgin, Ü., 2003. *Okumaya hazırlık etkinlikleri. Çocukta dil ve kavram gelişimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Gönen, M., 2010. *Okul öncesi dönemdeki çocuklar için kitap seçimi. Okul öncesi eğitimcileri için el kitabı*. İstanbul: YA-PA Yayınları.
- Gönen, M., Ünüvar, P., Bıçakçı, M., Koçyiğit, S., Yazıcı, Z., Orçan, M., Aslan, D., Güven, G. ve Özyürek, A., 2010. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin dil etkinliklerini uygulama biçimlerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(19), 23-40.
- Green S.B, Salkind, N.J. and Akey, T.M. 2005. *Using SPSS for windows: Analyzing and understand data*. Printcie Hall Publishing, 188 p., New York.
- Günindi, Y., 2011. Bağımsız anaokulları ve anasınıflarına devam eden çocukların sosyal becerilerinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(12), 133-144.
- Johnston, R. P., 1977. Social class and grammatical development. A comparison of the speech of five years olds from middle and working class backgrounds. *Language and Speech*, 20(4); 317-324.
- Katz, L. G., 1999. Another look at what young children should be learning. *Child Development*, 7, 18-27.
- Kierman, B. and Swisher, L., 1990. The initial learning of novel english words: two single-subject experiments with minority-language children. *Journal Speech and Hearing Research*, 33(4); 707-716.
- Köksal Akyol, A. ve Ergişi, A., 2009. Okul öncesi dönemde Türkçe etkinlikleri. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 104, 9-17.
- Lehmann, E.L., 1998. *Nonparametrics statistical methods based on ranks*. Prentice Publishing, 325 p., New Jersey.
- Lorch, E. P., Milich, R. and Sanchez, P. R., 1998. Story comprehension in children with Adhd. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 1(3), 163-178.
- Lundberg, I. Frost, J. and Petersen, O. P. 1988. Effects of an extensive program for stimulating phonological awareness in preschool children. *Reading Research Quarterly*, 3, 263-284.
- McCollum, J. A., 2000. Parent education: What we mean and what that means. *Topics in Early Childhood Special Education*, 19(3), 147-149.
- Oktay, A., 2001. *Okul öncesi eğitim ve temel ilkeleri: Marmara Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Orçun, M., 2008. *Sosyal Gelişimi, Erken Çocukluk Döneminde Gelişim*. Ankara: Maya Akademi Yayınları.
- Sever, S., 2003. *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.

- Stadler, M. A. and Ward, C. G., 2005. Supporting the narrative development of young children. *Early Childhood Education Journal*, 33(2), 73-80.
- Şahin, M., 2009. Masalların çocuk gelişimine etkilerinin öğretmen görüşleri açısından incelenmesi. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 23(89), 208-219.
- Şimşek-Bekir, H. ve Temel, F., 2004. Almanya’da okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5- 6 yaş grubu Türk çocuklarına uygulanan dil eğitim programının dil gelişim düzeyine etkisi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 14-27.
- Taner, M. ve Başal, H., 2005. Farklı sosyoekonomik düzeylerde okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişimlerinin cinsiyete göre karşılaştırılması. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(18); 395-420.
- Tüfekçioğlu, E., 2008. Okul öncesi 4-6 yaş çocuklarında algısal motor gelişim programlarının denge ve çabukluk üzerine etkisi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 2-11.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. 2013. *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Detay Yayıncılık, 180 s., Ankara.
- Uyanık, G. ve Kandır, A., 2010. Okul öncesi dönemde erken akademik beceriler. *Kurumsal Eğitimbilim*, 3(23), 489-509.
- Veziroğlu, M. ve Gönen, M., 2012. Resimli çocuk kitaplarının M.E.B. okul öncesi eğitim programındaki kazanımlara uygunluğunun incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 226-238.
- Wolfgang, H. C., Stannard, L. L. and Jones, I., 2003. Advanced constructional play with legos among preschoolers as a predictor of later school achievement in mathematics. *Early ChildDevelopment and Care*, 173(5), 467–475.
- Yazıcı, Z., 2002. *Dil merkezli okul öncesi eğitim programı*. *Erken Çocukluk Gelişimi Eğitimi Sempozyum Bildirileri*. Ankara: Kök yayıncılık.
- Yıldız Bıçakçı, M., 2009. *Proje yaklaşımına dayalı eğitimin altı yaş çocuklarının gelişim alanlarına etkisinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Yurdadoğ, U.B., 1994. Çeşitli yaş gruplarında çocuk kitaplarının kağıt, hurufat, renk seçiminde dikkat edilecek hususlar. *I. Çocuk Edebiyatı Sempozyumu*. Ankara.
- Zembat, R. ve Yurtsever, M., 2002. Beş-altı yaş çocuklarının kelime dağarcığı gelişimine ana dil eğitim programının etkisi. *Erken Çocukluk Gelişimi Eğitimi Sempozyumu*. Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

During the development process, each person encountered different situations and takes an effort to deal with the situation encountered. Self-expression of the individual, the ability to use language well, creativity, confidence, research potential, find a solution to the problems with selecting the most appropriate of offered solutions and to establish good relations with the environment plays an important role during this process. Preschool is a period that support all areas of development 0-6 year-old children, began to recognize the child's environment, children began to do research, acquired problem-solving skills and adapt to the cultural structure of society.

Turkish activities were assist in the development of cognitive skills such as children's creativity and to promote their imagination, to learn new words, to using words correctly and appropriately, to gaining reading habits, for children before moving on to literacy as well as providing to speak in accordance with the syntax and grammar rules, establish relationships with peers, expressing himself in front of the community, put himself instead of someone else, ability to work in groups if necessary, to gaining problem solving habits, winning habit to ask questions.

In Turkey, different studies were conducted on the effects of language activities on children's development areas. However, for most of the studies intended for one or two different development areas. In the scope of Turkish activities different methods such as storytelling, story completion, creation stories, finger play, rhymes and riddles were used to improvement of child development. Therefore, this study aimed to investigate the effect of the Turkish activities on children's, the children who attend kindergarten, motor, cognitive, language, the effects of daily living skills and social-emotional development.

The purpose of the present study was to examine the effect of Turkish activities on development of children attending to nursery class. The study group was comprised of children, aging 60-69 months with normal developmental course, attending to the nursery classes of official primary schools of Ankara Provincial National Education Directorate during 2013-2014 educational year. A total of 52 children was involved in the study group with 26 each assigned to the experimental group and the control group. The "General Information Form" as developed by the researcher in order to obtain demographic information regarding the children and families, and the "BRIGANCE Early Childhood Developmental Inventory II" as developed by Brigance (2004) in order to assess the motor, receptive and expressive, academic/cognitive, social/emotional, and daily life skills of children were used in the study. Upon completion of pretests with the children in the experimental group, the "Turkish activities" were applied thrice a week for three months. At the end of the education program final test was applied children in the experimental and control groups. Permanence test was applied to the experimental groups one month after the final test. Obtained data were evaluated with "t test" and "ANOVA" because of they showed normal distribution.

The aim of this study was to examine the effect of Turkish activities on development of children attending to nursery class.

When the group*measurement common interaction is examined, the results of the children's Motor Development subscale test results [$F(1,50) = 105,113$, $p < .01$, $\eta^2 = .96$], the test results of the Buyer and Expression Language subscale [$F(1,50) = 102,293$, $p < .01$, $\eta^2 = .127$], Daily Life Skills of the Academic / Cognitive Development subscale [$F(1,50) = 90,855$, $p < .01$, $\eta^2 = .154$], the test results of Social / Emotional Development sub-dimension [$F(1,50) = 84,415$, $p < .01$, $\eta^2 = .98$], it is seen that the test result of the total sub-dimension [$F(1,50) = 84,415$, $p < .01$, $\eta^2 = .98$]. As a result of the study, It was seen that the collective effect of group*measurement was important in the result of the research ($p < .05$).

The pre-school education program that is being implemented in the Ministry of National Education also has Turkish activities in which stories, poetry, finger games, singularities, and chapters are included. These activities need to be planned and implemented in order to support their development in line with their interests and needs. However, it is seen that the fact that Turkish activities are appropriately planned as in other activities as seen in practice is far from supporting the developmental characteristics of children in Turkish activities which are usually carried out as reading the story. The presentation of Turkish activity with different materials and the diversity of the techniques used in the activity have attracted children's interest. A few suggestions can be made; for researchers in this study, the effects of Turkish activities on development areas were examined. Studies may be undertaken to determine the impact of other activities in the pre-school education program on developmental areas. For educators, in-service training seminars can be organized through the institution through which the trainers work. Again pre-school teachers can improve themselves by following the publications on both Turkish and other activities. For families, families can prepare activities to support development, which they can do with their children. They can participate in family participation activities and make various activities for the children.